

Sprawozdanie z realizacji Programu na rzecz społeczności romskiej
Nazwa rodzowego Programu na rzecz społeczności romskiej w roku 2011:
„Szansa. Edukacja i Integracja Romów”

Realizator Programu:
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Biadymstoku

Liczba osób objętych zadaniem: 98

Rodziny romskie objęte zadaniami Programu na rzecz społeczności romskiej, to rodziny korzystające z pomocy społecznej, pozostające od wielu lat w kręgu podopiecznych MOPR.

Głównym problemem rodzin romskich jest bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego wynikająca z bezrobocia będącego efektem braku wykształcenia.

Sytuacja zawodowa dorosłych Romów od lat pozostaje na tym samym poziomie – 98% dorosłych to bezrobotni bez prawa do zasiłku. Miesięczne dochody rodzin romskich nie przekraczają kwoty kryterium dochodowego przyjętego na osobę w rodzinie, wynikającego z ustawy o pomocy społecznej. Sytuacja bytowa rodzin romskich jest mocno uzależniona od otrzymanego wsparcia finansowego i rzeczowego z instytucji lub organizacji pomocowych działających na terenie miasta Biadymstoku. Przy rozpoznawaniu przez pracowników socjalnych MOPR problemów, z jakimi zmagają się Romowie, rodzice nadal deklaruje, iż sytuacja dochodowa w większości rodzin nie ulega zmianie oraz zbyt małe dochody w dalszym ciągu stanowi jedną z ważniejszych przyczyn zaniedbywania edukacji dzieci romskich.

Zadania Programu kierowane są w te obszary życia Romów, które dzięki udzielonemu wsparciu mogą przynieść efekty w postaci:

- zmiany postaw dorosłych Romów wobec potrzeby edukacji dzieci romskich,
- podniesienia jakości życia rodzin romskich,
- wyjścia poza krąg ślalfabetyzmu edukacyjnego poprzez wskazywanie innych wzorców i wartości mających na celu zachęcanie dzieci romskich do kształcenia się.

Program na rzecz społeczności romskiej w Biadymstoku w roku 2011 realizowany był w 1 podstawowym obszarze:

Oświata i wychowanie - 17 800 zł (dz. 801, rozdz. 80195)

1) zadanie pn. „Moja droga do szkoły” - dofinansowanie dojazdów do szkół dzieciom romskim - 6 000 zł

Dofinansowanie dzieciom romskim dojazdów do szkół (podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych) oraz na zajęcia do szkoły językowej „Empik” polega na zakupieniu biletów kwartalnych i miesięcznych imiennych, ulgowych – 9 dzieciom romskim. Zakupione bilety służą dzieciom zarówno do dojazdów na zajęcia realizowane w ramach programów szkolnych, jak również uczniom, którzy uczyli się języka angielskiego w szkole językowej.

Na podstawie opinii wyrażonych przez rodziców, stwierdza się, iż zadanie jest oceniane jako ważne i potrzebne, bowiem stanowi istotne wsparcie rodzin romskich. Otrzymywane bilety w ramach Programu odciążają znacząco budżet wielu rodzin romskich, które ze względu na niskie dochody nie mają możliwości wygospodarowania środków na zakupienie biletów komunikacji miejskiej swoim dzieciom.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie współpracuje przy realizacji programu ze szkołami i przedszkolem z terenu miasta Biadostoku, Urzędem Miejskim oraz Szkołą Języków Śempikö.

Efekty jakie uzyskano z realizacji tego zadania to:

- zmniejszenie opłat karnych za jazdę bez ważnego biletu komunikacji miejskiej,
- możliwość uczestnictwa w zajęciach odbywających się w innej części miasta niż zamieszkanie np. dojazd na zajęcia do szkoły językowej,
- wzmocnienie motywacji do uczestnictwa w zajęciach szkolnych i pozaszkolnych.

Z środków przekazanych na realizację tego zadania z Programu na rzecz społeczności romskiej wydano **3 716 zł**

2) zadanie pn. „Języki wiatów - kursy językowe dzieciom romskim - 11 800 zł

Z przyznanych środków sfinansowano kursy językowe w szkole językowej Śempikö, gdzie z nauki języka angielskiego skorzystało 7 dzieci romskich.

Efekty jakie uzyskano z realizacji tego zadania to:

- zdobycie nowych umiejętności przez dzieci romskie poprzez uczestnictwo w kursach językowych,
- podniesienie umiejętności i kwalifikacji ponad poziom, który gwarantuje szkolnictwo publiczne,
- doskonalenie kompetencji językowych dzieci romskich,
- uzyskanie lepszych wyników w nauce z języka angielskiego w szkole,
- integracja ze środowiskiem rówieśników poza środowiskiem szkolnym, do którego uczęszczają na co dzień, poszerzenie horyzontów i możliwość uzyskania lepszego wykształcenia przez dzieci romskie.

W programie wzięło udział 7 uczniów (2 dzieci w wieku szkolnym podstawowym, 2 uczniów na poziomie szkoły gimnazjalnej, 3 uczniów na poziomie szkoły średniej, przy czym 3 uczniów z grupy kontynuowania nauki na wyższym poziomie nauczania, jedno dziecko rozpoczęło po raz pierwszy naukę w szkole językowej). Realizowany poziom języka angielskiego w szkole językowej jest zbliżony z programem szkolnym poszczególnych uczniów. Zajęcia odbywały się dwa razy w tygodniu po 90 minut, łącznie 120 h na 1 ucznia.

Szkoła Językowa EMPiK School współpracuje z MOPR Biadostok przy realizacji Programu romskiego od roku 2004. Szkoła położona jest w centrum miasta, posiada wykwalifikowaną kadrę lektorów, dysponuje salami szkoleniowymi wyposażonymi w sprzęt dydaktyczny. Prowadzenie kursu odbywa się metodami aktywnymi, różnorodnymi i atrakcyjnymi pod względem przekazywania treści szkoleniowych dla każdego uczestnika. Szkoła zapewnia każdemu uczestnikowi kursu na własną odpowiedzialność szkoleniowe odpowiadające programowi kursu języka angielskiego.

Sfinansowanie nauki języka angielskiego dzieciom romskim w ramach Programu na rzecz społeczności romskiej stanowi bardzo duże wsparcie oraz w znaczący sposób wpływa na podnoszenie umiejętności i kwalifikacji ponad poziom, który gwarantuje szkolnictwo publiczne.

Znajomość języka angielskiego należy obecnie do niezbędnych kompetencji młodszego pokolenia i jest wykorzystywana w dalszej edukacji, w tym również do zdobywania wiedzy z innych dziedzin i szeroko rozumianego rozwoju.

Trudna sytuacja finansowa rodzin romskich ogranicza całkowicie dostęp do dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, które wymagają czasami wysokich nakładów pieniężnych.

Zadanie, tak jak w latach poprzednich, oceniane jest przez rodziców dzieci uczących się języków jako ważne i potrzebne. Nauka języków obcych poza szkołą do której uczęszczają dzieci romskie, daje im możliwość poszerzenia horyzontów i możliwość uzyskania lepszego wykształcenia.

Na ten cel wydano ze środków przekazanych na realizację Programu **10 325 zł**

3) zadanie pn. „Edukacja - przyszłość dzieci i młodzieży romskiej - zakup wyprawki szkolnej - 7 700 zł

a. Liczba uczniów objętych zadaniem (z określeniem etapów nauczania): 19 dzieci pochodzenia romskiego

- Szkoła Podstawowa - 13
- Szkoła Gimnazjalna - 2
- Szkoła Ponadgimnazjalna - 4

b. Zakony cel zadania i ocena uzyskanych efektów:

Zadania Programu mogą przynieść efekty w postaci:

- zmiany postaw dorosłych Romów wobec potrzeb dotyczących edukacji dzieci romskich,
- podniesienia jakości życia rodzin romskich,
- wyłączenia poza krąg ślanaalfabetyzmu edukacyjnego, poprzez wskazanie innych wzorców i wartości mających na celu zachęcenie dzieci romskich do kształcenia się.

Zasadniczym celem Programu będzie nie tylko doraźna pomoc finansowa (gdy tak Romowie mogą otrzymać również w ramach ustawy o pomocy społecznej), ale przede wszystkim dążenie do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin pochodzenia romskiego oraz ich integracji ze środowiskiem na poziomie lokalnym, jak również eliminowanie różnic i doprowadzenie do wyrównania poziomu edukacji dzieci romskich, w stosunku do pozostałych uczniów.

Działania opracowane w Programie mają charakter innowacyjny i skierowane wyłącznie do społeczności romskiej, przy czym ich celem jest poprawa trudnej sytuacji życiowej.

Efekty jakie uzyskano dzięki pomocy, którą otrzymały dzieci romskie, w postaci zakupu wyprawki szkolnej, to:

- wyposażenie dzieci w podręczniki, przybory szkolne i artykuły sportowe,
- wzmocnienie potrzeby edukacji dzieci,
- podejmowanie edukacji przez dzieci na poziomie gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym,
- wzmocnienie kontaktów rodziców ze szkołą, w szczególności z pedagogiem i nauczycielami oraz z pracownikami socjalnymi.

c. Formy i metody realizacji zadania:

W dniu 28 czerwca 2011 r. zostało zawarte Porozumienie Nr DKOW-1/GP-512-15/11-47 pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej reprezentowanym przez Naczelnika Wydziału Organizacji Kształcenia Ogólnego w Departamencie Kształcenia Ogólnego i Wychowania (Zleceniodawca) a Miastem Biłgoraj reprezentowanym przez Prezydenta Miasta Biłgoraj (Zleceniobiorca), na podstawie którego przyznano środki na realizację zadań edukacyjnych określonych w Porozumieniu. W ramach niniejszego Porozumienia Zleceniobiorca zobowiązuje się do zakupu, w terminie do dnia 10 października 2011 r. podręczników i przyborów szkolnych oraz artykułów sportowych dla uczniów romskich z terenu miasta Biłgoraj, według zapotrzebowania określonego przez szkołę. Zleceniodawca na wskazane wyżej zadanie przekazał Zleceniobiorcy datą w kwocie 7 700 zł

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Biłgoraju, wzorem lat ubiegłych, zwrócił się z pismem do szkół z terenu miasta Biłgoraj, do których uczęszczają dzieci romskie, z propozycją współpracy przy realizacji Programu na rzecz społeczności romskiej przewidzianego na rok 2011. W odpowiedzi na pismo dyrektorzy szkół wytypowali pracownika szkoły do współpracy przy realizacji Programu. Zgodnie z zapotrzebowaniami, które określiła szkoła, wytypowani pracownicy wspólnie z rodzinami ustalili indywidualne potrzeby dziecka, a następnie, w wybranym przez siebie sklepie, pracownik szkoły złożył zamówienie na artykuły szkolne. Po dostarczeniu do MOPR faktur (z

odroczone terminem płatności) Urząd Miejski przeleżał na konta sklepów środki przekazane przez MEN. Po dokonaniu wpłat pracownicy szkoły odebrali podręczniki oraz przybory szkolne i przekazali je, za potwierdzeniem odbioru, rodzicom dziecka.

d. Uwagi własne i dodatkowe informacje dotyczące rezultatów edukacji uczniów romskich:

Program na rzecz społeczności romskiej MOPR w Białymstoku realizuje od 2004 roku. Tak długi okres wspierania społeczności romskiej pozwala zaobserwować zmiany postaw Romów wobec potrzeby edukacji swoich dzieci. Romowie zauważają, iż zdobyte wykształcenie może w przyszłości skutkować lepszym startem dziecka w dorosłym życiu, również szansą przejawiającą się w ubieganiu o pracę, a co za tym idzie poprawą jakości życia. Zmiany te dostrzegane są również poprzez uczestnictwo dzieci i młodzieży romskiej w dodatkowych zajęciach edukacyjnych, które realizowane są w ramach Programu, tj. nauki języków obcych. W roku 2011 uczestnictwo w kursach językowych (j. angielski) zadeklarowało 7 dzieci romskich.

Wobec powyższego stwierdza się, iż Program po raz kolejny spełnił swoje zadanie, gdy poprzez zakup przyborów i podręczników szkolnych oraz artykułów sportowych umożliwiono dzieciom i młodzieży romskiej prawidłowe funkcjonowanie w środowisku szkolnym. Jednakże, aby wzmocnić osiągnięte efekty nadal należy wspierać rodziny romskie oraz kontynuować podjęte działania w latach następnych. Zakładano, iż dalsze funkcjonowanie Programu przyniesie oczekiwane efekty w postaci podejmowania przez dzieci romskie dalszej nauki w szkołach ponadgimnazjalnych. Do roku 2003 dzieci romskie korzystały z edukacji jedynie na poziomie podstawowym. Dlatego ponownie został złożony wniosek o dotację na rok 2012 przeznaczoną na zakupienie wyprawki szkolnej dzieciom i młodzieży romskiej.

Zadania realizowane przez MOPR w ramach Programu:

Poza Programem rodziny romskie systematycznie korzystają z pomocy finansowej, rzeczowej oraz objęte są pomocą socjalną i mają możliwość skorzystania z poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz rodzinnego w MOPR. Pracownicy Ośrodka wielokrotnie pomagali oraz popierali działania podejmowane przez rodziny romskie np. w sytuacji ubiegania się o zastępczy lokal mieszkalny.

Romowie otrzymywali wsparcie w postaci zasiłków celowych, okresowych z przeznaczeniem na:

- zakup dzieciom romskim niezbędnego ubrania i obuwia,
- zapewnienie posiłku w postaci obiadu w szkole dzieciom romskim,
- dofinansowanie do zakupu artykułów żywnościowych,
- dofinansowanie do zakupu leków,
- dofinansowanie do zakupu materiałów remontowych i wyposażenia w artykuły gospodarstwa domowego.

Wobec powyższego stwierdza się, iż Program zrealizowano zgodnie z założonymi celami. Stworzono możliwość odbioru pomocy poza zasięgiem rodzin romskich, przede wszystkim w zakresie nauki języków obcych, zakupu biletów komunikacji miejskiej. W celu wzmocnienia osiągniętych efektów nadal należy wspierać rodziny romskie oraz kontynuować podjęte działania w latach następnych. W związku z powyższym Urząd Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku ponownie składa wnioski o przyznanie dotacji na rok 2012.